

1.11	Визначення попередньо очікуваних (прогнозованих) обсягів та структури робіт по проекту, адаптація до них комплексу прикладних програм
1.12	Формування сітьової моделі «роботи-вершини» в укрупненому вигляді
1.11	Формування складових моделі, в т.ч. логістичних карт
1.12	Передача замовнику переліку та кошторису виконуваних будівельною компанією послуг та робіт по проекту
1.13	Укладання контракту між будівельно-інжиніринговою фірмою та замовником

Висновки. Запропонована методологія, реалізована в комплекс прикладних програм та проектів структур управління, що створює належні умови для раціоналізації діяльності будівельно-інжинірингових фірм як центрів регулювання ресурсів інвестора в процесі підготовки та впровадження будівельних проектів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Тугай О. А.* Функціонально-технологічний індикатор проекту як комплексне відображення якості організаційно-технологічних рішень /О.А. Тугай. // Коммунальное хозяйство городов. – Х: – 2008. – Вип. 71. – 350 с.

2. *Тугай О. А.* концептуальні та формально-аналітичні інструменти обґрунтування, підготовки та впровадження будівельних інвестиційних проектів: монографія /за наук. ред. В.О. Поколенка. – К.: Вид-во Європейського університету, 2008. – 208с.

3. *Тугай О. А.* Розробка інноваційних основ організації підготовки будівельного виробництва // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. – К.: КНУБА. – 2006.— Вип. 16. – С.107–113.

Стаття надійшла 15. 04. 2014 р.

УДК: 336.764.1(045)

**Г.В. Сліпенчук,
Н.В. Соловей**

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

АНОТАЦІЯ

У статті розглядаються аспекти формування облікової політики для бюджетних установ з урахуванням їх нормативно-правового забезпечення. Запропоновано розділи, які доцільно висвітлити, коли розробляють наказ про облікову політику.

Ключові слова: облікова політика, організація обліку, наказ, державний сектор.

АННОТАЦИЯ

Рассмотрены аспекты формирования учетной политики для бюджетных учреждений с учетом их нормативно-правового обеспечения. Предложено разделы, которые целесообразно осветить при разработке приказа об учетной политике.

Ключевые слова: учетная политика, организация учета, приказ, государственный сектор.

ABSTRACT

The paper deals with aspects of the formation of accounting policies for public institutions with regard to their legal support. Proposed sections that should be considered when developing an order on accounting policies.

Keywords: accounting policies, accounting organization, order, public sector.

Постановка проблеми. Незважаючи на безліч важливих завдань, бюджетним установам не можна залишати без уваги питання щодо оформлення розпорядчого документа про облікову політику або внесення змін до вже діючого. Адже, від вправно сформованої облікової політики залежить ефективність фінансово-господарської діяльності установи. Та й контролюючі органи під час перевірки насамперед цікавляться нею. Крім того, облікова політика відіграє важливу роль в умовах запровадження національних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі.

Актуальність останніх досліджень і публікацій. Питаннями обґрунтування і формування облікової політики на сьогодні займається багато вітчизняних науковців, серед яких: Ф.Бутинець, П.Житний, Т.Безродна, Н.Костенко, Т.Войтенко, І.Стефаник, Л. Ловінська. Більшість наукових праць вітчизняних авторів присвячені визначенню сутності самого поняття «облікова політика» або стосуються процесу формування облікової політики госпрозрахункових підприємств.

Невирішена частина загальної проблеми. Розпорядчий документ про облікову політику необхідно мати кожній бюджетній установі. Разом з тим, нормативних актів, які регламентували б порядок складання такого документа, немає. У зв'язку з цим, розглянемо, які саме моменти слід обумовити в наказі про облікову політику.

Мета статті – сформулювати основні розділи наказу про облікову політику бюджетних установ.

Виклад основного матеріалу. Процес формування облікової політики бюджетних установ є достатньо проблематичним, що можна пояснити такими причинами: порушення основних принципів бухгалтерського обліку

(відсутність наказів про облікову політику), недостатній рівень теоретичної підготовленості персоналу, відсутність Національних стандартів бухгалтерського обліку для бюджетних установ та ін. [11].

Для кращого розуміння сутності облікової політики бюджетних установ необхідно розглянути основні її аспекти. Облікова політика — це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності (ст. 1 Закону про бухоблік) [2]. Під підприємством у цьому визначенні розуміють всі юридичні особи, в тому числі і бюджетні установи (п. 1 ст. 2 Закону про бухоблік). Таким чином, в облікову політику включають:

- 1) принципи, які використовуються бюджетною установою під час складання звітності;
- 2) методи, що застосовуються, коли оцінюється конкретна стаття фінансової звітності.

Разом з тим, щодо бюджетних установ поняття облікової політики трактують ширше. Зокрема, в положеннях розділу II Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності», затвердженого наказом МФУ від 28.12.2009 р. № 1541 (у редакції наказу МФУ від 24.12.2010 р. № 1629, далі — НП(С)БОДС 101) [6], зазначено наступне:

1. Облікова політика визначається на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Облікова політика суб'єкта державного сектору визначається у розпорядчому документі, в якому мають бути встановлені методи оцінки, обліку, види сегментів та їх пріоритетність і процедури, які повинен застосовувати суб'єкт державного сектору і за якими нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один варіант, і порядок організації бухгалтерського обліку [12].

Суб'єкт державного сектору повинен послідовно застосовувати облікову політику таким чином, щоб фінансова звітність відповідала всім вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі.

2. Якщо національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі передбачено застосування декількох методів оцінки, то суб'єкт державного сектору повинен вибрати і послідовно застосовувати один з них.

Незважаючи на те, що ці положення набудуть чинності тільки з 01.01.2015 р., вони застосовуються і зараз (за винятком інформації про сегменти). Таким чином, в наказ про облікову політику бюджетної установи можна ввести наступні розділи: Розділ I. Порядок організації бухгалтерського обліку бюджетної установи; Розділ II. Принципи та методи, що застосовуються при оцінці конкретної статті фінансової звітності.

Утім, точніше було б такий документ назвати наказом «Про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики бюджетної установи».

Мінагрополітики затвердило методичні рекомендації № 56 [5], на які в загальних питаннях можуть орієнтуватися будь-які бюджетні установи. Згідно з цим документом наказ про облікову політику має містити такі основні розділи:

- Загальні положення.
- Організаційно-правова форма установи.
- Рівень бюджету, з якого установа отримує фінансове забезпечення.
- Рівень установи як розпорядника коштів.
- Галузева приналежність установи.
- Види діяльності установи (основні та додаткові) відповідно до статуту.

Усю зазначену інформацію можна привести в розділі «Загальні положення» наказу про облікову політику.

Складає наказ про облікову політику головний бухгалтер бюджетної установи. Це прямо зазначено в п.п. 7 п. 13 Типового положення № 59 [3], відповідно до якого головний бухгалтер подає керівнику бюджетної установи пропозиції щодо визначення облікової політики, зміни обраної облікової політики з урахуванням особливостей діяльності бюджетної установи і технології обробки облікових даних, у тому числі системи та форм внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та правил документообігу, додаткової системи рахунків і реєстрів аналітичного обліку, звітності та контролю за господарськими операціями.

Згідно п. 86 Типової інструкції № 1242 [9] проекти наказів (розпоряджень) з основної діяльності, адміністративно-господарських питань, до яких можна зарахувати і наказ про облікову політику, а також додатки до них, візуються працівником, який створив документ, керівником структурного підрозділу, в якому він створений, керівником служби діловодства та іншими посадовими особами, яких стосується документ.

Бажано також, щоб цей документ був завізований структурним підрозділом з юридичного забезпечення, що передбачено п. 88 Типової інструкції № 1242.

Наказ про облікову політику підписується керівником установи, а в разі його відсутності – посадовою особою, яка виконує його обов'язки.

Виходячи з п. 2 Методрекомендацій № 56 наказ разом з додатками та розрахунками до нього подається на затвердження установі вищого рівня. Наказ про облікову політику набирає чинності з 1 січня і є обов'язковим для виконання всіма службами і працівниками установи.

За необхідності в даний наказ вносять зміни. Перевидавати щорічно наказ про облікову політику не потрібно. На думку Мінфіну, розпорядчий документ про облікову політику може бути прийнятий як базовий на час діяльності підприємства, в який, якщо потрібно, вносяться зміни з визначеного часу. У разі внесення до облікової політики змін, які за обсягом

охоплюють більшу частину тексту або істотно впливають на її зміст, розпорядчий документ про облікову політику доцільно повністю викласти в новій редакції (п. 3.4 розділу III Методрекомедацій № 635, лист МФУ від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793). Хоча, бюджетні установи цей документ не застосовують, на нього, у відсутності інших нормативних документів, можна орієнтуватися, коли вирішуються спільні питання облікової політики [4].

У новій редакції розпорядчий документ про облікову політику бюджетним установам доведеться викладати, встановлюючи облікову політику на 2015 рік, коли набудуть чинності національні положення (станданти) бухгалтерського обліку в державному секторі.

Факт відсутності наказу про облікову політику може свідчити про порушення порядку ведення бухгалтерського обліку, за що на посадових осіб бюджетної установи може бути накладено адміністративний штраф за ст. 1642 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КпАП) [1].

Розділ I. Порядок організації бухгалтерського обліку бюджетної установи. У нормативних документах не вказується, які саме питання слід оговорювати в цьому розділі наказу про облікову політику, тому кожна бюджетна установа самостійно визначає ступінь деталізації такої інформації.

Зазвичай, у даному розділі наводять:

- форму бухгалтерського обліку, яка застосовується в бюджетній установі;
- правила і графік документообігу в бюджетній установі із зазначенням у графіку видів операцій, відповідальних за складання документів осіб, строків складання документів та строків їх подання до бухгалтерської служби установи і т. п. (додаток до наказу);
- технологію обробки облікової інформації (додаток до наказу);
- введені бюджетною установою нові субрахунки (рахунки другого, третього порядків) із збереженням кодів (номерів) субрахунків Плану рахунків;
- затверджені бюджетною установою форми первинних документів бухгалтерського обліку, які не мають типових форм, наприклад, дорожні листи вантажного і легкового автомобіля, кошторис на відрядження, акт введення в експлуатацію необоротних активів тощо (додаток до наказу);
- затверджені бюджетною установою форми додаткових аналітичних регістрів бухгалтерського обліку, зокрема, щодо деталізації надходжень і витрат з різних видів платних послуг;
- порядок і строки проведення інвентаризації активів і зобов'язань бюджетної установи.

Деякі бюджетні установи також вказують у наказі про облікову політику інформацію про ліміти і нормативи витрачання палива, дезінфікуючих та миючих засобів, інших запасів, що використовуються. Така інформація не є обов'язковою, однак, якщо бюджетна установа вважає за потрібне її привести – жодних заперечень не має [10].

Розділ II. Принципи та методи, що застосовуються для оцінки конкретної статті фінансової звітності. Розробляючи цей розділ наказу про облікову політику, можна орієнтуватися на вищезгаданий п. 1 розділу II НП(С)БОДС 101, згідно з яким даному документі вказуються методи оцінки, обліку та процедури, які повинен застосовувати суб'єкт державного сектору, відносно яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачається більше, ніж один варіант.

З позиції Мінфіну, одноваріантні методи оцінки, обліку і процедур до наказу про облікову політику включати недоцільно (п. 1.3 розділу I Методрекомедацій № 635).

Облікова політика може враховувати галузеві особливості економічної діяльності бюджетної установи. Склад інформації, що приводиться в даному розділі наказу про облікову політику, також визначає саме бюджетна установа. У цьому випадку потрібно на основі типових інструкцій відібрати і вказати ті елементи бухгалтерського обліку, які допускають більше одного варіанту ведення обліку. Наприклад, у даному розділі можна навести таку інформацію:

1) необоротні активи:

- внутрішні телефонна та комп'ютерні мережі, системи безпеки (відеоспостереження) та комплекс охоронно-пожежної сигналізації – це окремий інвентарний об'єкт або у складі будівлі (п. 3.3 Положення № 611) [7];

- надвірні приміщення, огорожі та інші надвірні споруди, які обслуговують будівлю (сарай, паркан, колодязь) – це самостійний інвентарний об'єкт або ж вони входять до складу будівлі або споруди (п. 3.4 Положення № 611);

- зовнішні прибудови до будівлі, які мають самостійне господарське призначення, приміщення котельних, які розташовані окремо, а також капітальні надвірні прибудови (склади, гаражі) – вважаються самостійними інвентарними об'єктами або ж включаються у вартість будівлі (п. 3.4 Положення № 611);

- порядок обліку (спрощений, груповий або інший специфічний) застосовується для обліку інших необоротних матеріальних активів (п. 3.7 Положення № 611);

- порядок проведення індексації та переоцінки первісної (переоціненої) вартості груп необоротних активів (пп. 7.3, 7.4 Положення № 611).

2) Запаси:

- методи вибуття запасів, що застосовуються під час видачі запасів для використання, виробництва, продажу або інше вибуття – за балансовою вартістю або за методом середньозваженої собівартості (п. 6 розділу V Положення № 947) [8];

- порядок документального оформлення видачі запасів з місць відповідального зберігання (знаходження) згідно з п. 8 розділу V Положення № 947;

- порядок визначення норм витрати палива і застосування коригувальних коефіцієнтів під час його списання тощо (п. 11 розділу V Положення № 947).

Якщо бюджетна установа вважає за потрібне привести будь-які інші елементи облікової політики, вони також вказуються в наказі про облікову політику. Єдиних правил складання цього документа немає — тут бюджетна установа вирішує все на свій розсуд.

Висновок.1. Розпорядчий документ про облікову політику необхідно мати кожній бюджетній установі. Однак, нормативних актів, які б регламентували порядок складання такого документа немає.

2. У облікову політику включають принципи, які використовуються бюджетною установою, коли складається звітність та методи, що застосовуються, коли оцінюється конкретна стаття фінансової звітності.

3. У наказ про облікову політику бюджетної установи можна ввести наступні розділи: «Порядок організації бухгалтерського обліку бюджетної установи», «Принципи та методи, що застосовуються при оцінці конкретної статті фінансової звітності».

4. Складає наказ про облікову політику головний бухгалтер бюджетної установи, підписує – керівник. Бажано також, щоб цей документ був завізований структурним підрозділом з юридичного забезпечення. Наказ разом з додатками та розрахунками до нього подається на затвердження установі вищого рівня.

5. На думку Мінфіну, розпорядчий документ про облікову політику може бути прийнятий як базовий на час діяльності підприємства, тобто перевидавати його щорічно непотрібно.

6. Факт відсутності наказу про облікову політику може свідчити про порушення порядку ведення бухгалтерського обліку, за це на посадових осіб бюджетної установи може бути накладено адміністративний штраф за ст. 1642 КпАП.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х.

2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.

3. Типове положення про бухгалтерську службу бюджетної установи, затвердженого постановою КМУ від 26.01.2011 р. № 59.

4. Методичні рекомендації з облікову політику підприємства, затверджені наказом МФУ від 27.06.2013 р. № 635.

5. Методичні рекомендації щодо складання розпорядчого документа про облікову політику в бюджетних установах (організаціях), затверджені наказом Мінагрополітики від 28.01.2009 р. № 56.

6. *Національне* положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності», затвердженого наказом МФУ від 28.12.2009 р. № 1541.

7. *Положення* з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ, затверджене наказом МФУ від 26.06.2013 р. № 611.

8. *Положення* з бухгалтерського обліку запасів бюджетних установ, затверджене наказом МФУ від 14.11.2013 р. № 947.

9. *Типова* інструкція з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, затверджена постановою КМУ від 30.11.2011 р. № 1242.

10. *Дугієнко Н.О.* Основні причини виникнення проблеми формування облікової політики бюджетних установ та методика її розв'язання/Н.О. Дугієнко //Інноваційна економіка.-2012.-№20.-С.93-97.

11. *Писарчук О.В.* Особливості формування облікової політики бюджетних установ /О.В. Писарчук //Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету.- 2011.-№18(II). – С.189 – 95.

Стаття надійшла 21.05. 2014

УДК 069.003:658.1

**О.Ю. Бєленкова,
Ю.В. Антропов**

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ – ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ

У статті розглядаються теоретичні підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність підприємства», її видів. Стверджується, що основою зростання конкурентоздатності підприємств є збереження їх економічної стійкості.

***Ключові слова:** малі будівельні підприємства, будівельні підприємства, прогнозування кризового стану, економічна стійкість.*

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются теоретические подходы к определению понятия «конкурентоспособность предприятия», ее видов. Утверждается, что основой роста конкурентоспособности предприятий является сохранение их экономической устойчивости.